

Samenvatting

Ten behoeve van het beleidsprogramma Terugdringen Recidive (TR) en op verzoek van de TR-werkgroep Interventies heeft het WODC onderzoek gedaan naar de recidive van ex-deelnemers aan drie interventies, te weten de interventie nieuw Positief Initiatief van de Penitentiaire Inrichtingen Noord-Holland Noord, de interventie Binnenste Buiten van de Penitentiaire Inrichtingen Noord-Brabant Noord en de Sociale vaardigheidstraining voor groepen van het Leger des Heils. Voor elke recidivemeting is nagegaan wat de achtergrondkenmerken van de deelnemers zijn, van welke recidive sprake is na het volgen van de interventie, hoe de recidive van de deelnemers aan de interventie zich verhoudt ten opzichte van een vergelijkingsgroep en met welke achtergrondkenmerken de recidive van de deelnemers samenhangt. In deze studie is de recidive van ex-deelnemers aan de sociale vaardigheidstraining onderzocht.

De sociale vaardigheidstraining voor groepen is bedoeld voor daders van 'overlast'- en 'groeps'delicten en wordt ambulant gevolgd. De doelstelling van de training is deelnemers praktische en sociale vaardigheden bij te brengen of deze vaardigheden te versterken. Voor dit onderzoek zijn deelnemers geselecteerd die de training al dan niet succesvol hebben afgerond in de periode 1 januari 2000 tot en met 31 oktober 2001. In het totaal bestaat de onderzoeksgroep uit 96 personen. Het merendeel van de deelnemers is man en ruim tweederde van hen is in Nederland geboren. De gemiddelde leeftijd bij het beëindigen van de sociale vaardigheidstraining is 22 jaar en vijf maanden. Het meest voorkomende type delict van de uitgangszaak is een vermogensdelict zonder geweld, gevolgd door een agressie delict en een vermogensdelict met geweld. Het merendeel van de deelnemers heeft hiervoor een (onvoorwaardelijke) vrijheidsstraf gekregen. De sociale vaardigheidstraining is daarbij opgelegd als bijzondere voorwaarde. Bijna eendere van de deelnemers is niet eerder met justitie in aanraking geweest. De overige deelnemers hebben voorafgaand aan de uitgangszaak minstens één keer eerder met justitie te maken gehad.

Bijna de helft van de deelnemers is drie jaar na afronding van de interventie opnieuw met justitie in aanraking gekomen. Voor bijna eendere van de deelnemers betreft het een justitiecontact naar aanleiding van een delict met een strafdreiging van vier jaar of meer, voor ruim een tiende van de deelnemers gaat het om een delict met een strafdreiging van acht jaar of meer. Degenen die opnieuw met justitie te maken hebben gehad, hebben gemiddeld 2,4 nieuwe zaken opgebouwd in een periode van drie jaar. De kans op recidive na afloop van de sociale vaardigheidstraining neemt toe naarmate een deelnemer in het verleden vaker in aanraking is gekomen met justitie vanwege een delict met een strafdreiging van vier jaar of hoger of vanwege een delict met een strafdreiging van acht jaar of meer. De kans op recidive neemt af, naarmate de duur van iemands strafrechtelijke verleden afneemt. Dit laatste kan worden verklaard uit het gegeven dat de onderzoeksgroep voornamelijk uit jeugdigen bestaat waardoor de duur van het strafrechtelijk niet zo groot kan zijn.

Ruim de helft van de deelnemers heeft de training volledig afgerond. Er zijn geen statistisch significante verschillen in recidive tussen degenen die de training hebben afgerond en degenen die voortijdig zijn uitgevallen. Verder blijkt dat de waargenomen recidive van de deelnemers duidelijk lager is dan de voorspelde recidive in een virtuele vergelijkingsgroep.

Op basis van dit onderzoek kunnen geen conclusies worden getrokken over de effectiviteit van de sociale vaardigheidstraining. Daarvoor is onder andere een andere onderzoeksopzet nodig, bijvoorbeeld een waarin de recidive van de deelnemers wordt afgezet tegenover die van een optimaal gematchte controlegroep. De resultaten van het onderzoek bieden evenwel voldoende basis voor de aanbeveling de sociale vaardigheidstraining voor groepen door het Leger des Heils uitgebreid te evalueren.